

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Φιλολογίας

Πρόσληψη του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος

8^ο εξάμηνο (Ειδίκευση κλασικών σπουδών)

Διδάσκουσες: **ΕΥΦΗΜΙΑ ΚΑΡΑΚΑΝΤΖΑ** (karakantza@upatras.gr, effykar@gmail.com)
Επίκουρη Καθηγήτρια

ΕΥΣΤΑΘΙΑ-ΜΑΡΙΑ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ (athanef@gmail.com)
Υποψήφια Διδάκτωρ, MA in the Reception of the Classical World (UCL), MA in
Classics (Πάτρα)

Προτάσεις, συγκέντρωση και ταξινόμηση υλικού και βιβλιογραφίας, σχεδιασμός και
υλοποίηση του Syllabus: **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΕΛΑΩΡΑΣ** (AlexandrosVelaoras@gmail.com)
MA in European Literature and Culture (Θεσσαλονίκη), MA in Renaissance English
Literature (Sussex).

Ακαδημαϊκό έτος: 2014-1015

Διάγραμμα μαθήματος και Βιβλιογραφία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στην *Πρόσληψη του Αρχαίου Ελληνικού Δράματος* εξετάζεται η επανερμηνεία σημαντικών
δραματικών έργων της ελληνικής κλασικής αρχαιότητας στην σύγχρονη εποχή. Το
πρωτογενές υλικό είναι τα εξής έργα: *Αΐας*, *Ήλέκτρα*, *Οΐδίπους Τύραννος* και *Άντιγόνη* του
Σοφοκλή, *Μήδεια* του Ευριπίδη και *Όρνιθες* του Αριστοφάνη.

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1) Βασικά εγχειρίδια

*Προτεινόμενα συγγράμματα (διανέμονται κατ' επιλογή μέσω του συστήματος Εύδοξος).

- Freud, Sigmund. *Πέρα από την αρχή της ευχαρίστησης* [*Jenseits des Lustprinzips*].
Μτφρ. Βασίλειος Πατσογιάννης. Αθήνα: Πλέθρον, 2014.
- *---. *Τρεις μελέτες για τη θεωρία της σεξουαλικότητας*. Αθήνα: Επίκουρος, 1991.
- *Hardwick, Lorna. *Πρόσληψη: Ερευνητικές Προσεγγίσεις*. Μτφρ. Ι. Καραμάνου.
Αθήνα: εκδ. Παπαζήση, 2012. [*Reception Studies*. Oxford: Oxford UP, 2003].
- Holub, Robert. «Θεωρία της πρόσληψης: η Σχολή της Κωνσταντίας». *Ιστορία της
θεωρίας της λογοτεχνίας*. Τόμος 8: *Από τον formalισμό στον μεταδομισμό*. Επιμ.
Raman Selden. Επιμ. μτφρ. Μίλτος Πεχλιβάνος και Μιχάλης Χρυσανθακόπουλος.
Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – Ίδρυμα Νεοελληνικών
Σπουδών, 2004. 445-482.
- Καστοριάδης Κορνήλιος. *Η αρχαία ελληνική δημοκρατία και η σημασία της για μας
σήμερα*. Αθήνα: Ύψιλον, 1986.

2) Το μάθημα υποστηρίζεται από [e-class](#) (Απαιτείται εγγραφή με συνθηματικό).

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ / ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

> Ενότητα 1^η: «Εισαγωγή» (Μάθημα 1^ο)

Όροι και ερμηνεία της έννοιας της Πρόσληψης – Η αρχαία ελληνική τραγωδία (και κωμωδία) στο πλαίσιο της πόλεως.

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

(i) Πρωτογενής:

(ii) Δευτερογενής: ¹Holub ή/και Eagleton 94-143 ²Hardwick, *Πρόσληψη* 17-28 ³Martindale, “Redeeming the Text” ⁴Martindale, Introduction ⁵Καστοριάδης

> Ενότητα 2^η: «Πρόσληψη στην αρχαιότητα» (Μάθημα 2^ο)

Η περίπτωση του *Αίαντα* του Σοφοκλή σε σχέση με το ομηρικό υλικό και το υλικό της άλλης επικής παράδοσης.

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

(i) Πρωτογενής: ¹Όμηρος, *Ίλιάς*, ραψ. Ρ ²Τρωικός επικός κύκλος: *Αΐθιοπΐς*, *Μικρά Ίλιάς*, *Ίλιου πέρσις* (τα αποσπάσματα που αναφέρονται στον Αίαντα) ³Σοφοκλής, *Αΐας*

(ii) Δευτερογενής: ¹Hardwick, *Πρόσληψη* 29-53 ²Karakantza, “Eating from the Tables of Others”

> Ενότητα 3^η: «Πρόσληψη σε αντίστροφη πορεία: Παρεξηγώντας τον Σοφοκλή» (Μάθημα 3^ο)

Η *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή και η παράσταση της Ηλέκτρας του Peter Stein στο Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας το 2007.

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

(i) Πρωτογενής: Σοφοκλής, *Ηλέκτρα*

(ii) Δευτερογενής: Karakantza, “Throwing out the *Menos*”

> Ενότητα 4^η: «Οιδίποδες» (Μάθημα 4^ο έως και 7^ο)

Ο *Οιδίπους τύραννος* του Σοφοκλή και η πρόσληψή του στο θέατρο και τον κινηματογράφο του 20^{ου} και του 21^{ου} αι.

1) *Οιδίπους τύραννος*: «Ανάγνωση» της τραγωδίας του Σοφοκλή (Μάθημα 4^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

(i) Πρωτογενής: Σοφοκλής, *Οιδίπους τύραννος*

(ii) Δευτερογενής: ¹Freud, *Πέρα από την αρχή της ευχαρίστησης* ²Freud, *Τρεις μελέτες για τη θεωρία της σεξουαλικότητας* ³Καρακάντζα, *Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι*: τα οικεία κεφάλαια για την ερμηνεία του *Οιδίποδα* ⁴Segal, *Τραγικός ηρωισμός* 109-237

2) Ο *Οιδίποδας* του Pier Paolo Pasolini (Μάθημα 5^ο)

(έρευνα και παρουσίαση από ομάδα φοιτητών)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

(i) Πρωτογενής: ¹Σοφοκλής, *Οιδίπους τύραννος* ²Pasolini, *Oedipo Re* (1967)

(ii) Δευτερογενής:

3) J. Cocteau, *Η δαιμόνια μηχανή* (Μάθημα 6^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Σοφοκλής, *Οιδίππους τύραννος* ²Cocteau (1934)
 (ii) Δευτερογενής:

4) «Ο Οιδίποδας του 21^{ου}» (Μάθημα 7^ο)

Η πρόσληψη του μύθου του Οιδίποδα στις ταινίες *Στρέλλα* των Π. Κούτρα και Π. Ευαγγελίδη (2009) και *Μέσα από τις φλόγες [Incendies]* του Dennis Villeneuve (2010).

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Σοφοκλής, *Οιδίππους τύραννος* ²Κούτρας και Ευαγγελίδης (2009)
³Villeneuve (2010)
 (ii) Δευτερογενής: Ευαγγελίδης Παναγιώτης, «Από τον *Οιδίποδα* του Σοφοκλή στον Κοκτώ (*Δαιμόνια Μηχανή*), Παζολίνι (*Βασιλιάς Οιδίποδας*) και Κούτρα/Ευαγγελίδη (*Στρέλλα*)». Μαγνητοσκοπημένη ομιλία / συζήτηση για την πρόσληψη του *Οιδίποδα* στον κινηματογράφο και τους ιδιαίτερους όρους αυτής της πρόσληψης. Πανεπιστήμιο Πατρών, 30/4/2014.

> Ενότητα 5η: «Αντιγόνες» (Μάθημα 8^ο και 9^ο)

Η *Αντιγόνη* του Σοφοκλή και η πρόσληψή της στο θέατρο και τον κινηματογράφο του 20^{ου} αι.

1) *Αντιγόνη*: «Ανάγνωση» της τραγωδίας του Σοφοκλή (Μάθημα 8^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: Σοφοκλής, *Αντιγόνη*
 (ii) Δευτερογενής: ¹Butler ²Griffith ³Sourvinou-Inwood

2) Οι Αντιγόνες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (Μάθημα 9^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Σοφοκλής, *Αντιγόνη* ²Απουilh (1946) ³Brecht (1947)
 (ii) Δευτερογενής:

 Πρωτογενείς πηγές για περαιτέρω έρευνα:

Athol Fugard, *The Island*

Θεατρική παράσταση σε φυλακή στο νησί Robben στα ανοιχτά του Cape Town, πρωτεύουσα της Ν. Αφρικής, όπου καταδικάζονταν οι αντιφρονούντες στο καθεστώς. Εκεί φυλακίστηκε ο Nelson Mandela επί 27 χρόνια. Το έργο τοποθετείται την περίοδο του Apartheid, είναι εμπνευσμένο από πραγματικά γεγονότα, και επικεντρώνεται γύρω από μια παράσταση της *Αντιγόνης* που ετοιμάζουν δυο κρατούμενοι. Βλ. συνδέσμους μαθήματος στο e-class.

> Ενότητα 6^η: «Μήδεις» (Μάθημα 10^ο και 11^ο)

Η *Μήδεια* του Ευριπίδη και η πρόσληψή της στον κινηματογράφο του 20^{ου} αι.

1) *Μήδεια*: «Ανάγνωση» της τραγωδίας του Ευριπίδη (Μάθημα 10^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Ευριπίδης, *Μήδεια*
 (ii) Δευτερογενής:

2) Η *Μήδεια* στον κινηματογράφο (Μάθημα 11^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Ευριπίδης, *Μήδεια* ²Κακογιάννης ³Pasolini, *Medea* ⁴von Trier
- (ii) Δευτερογενής:

➤ **Ενότητα 7^η: Ο Αριστοφάνης για παιδιά και εφήβους (Μάθημα 12^ο και 13^ο)**

1) *Όρνιθες*: «Ανάγνωση» της κωμωδίας του Αριστοφάνη (Μάθημα 12^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Αριστοφάνης
- (ii) Δευτερογενής:

2) Ο Αριστοφάνης για παιδιά και εφήβους (Μάθημα 13^ο)

 Υποχρεωτική βιβλιογραφία:

- (i) Πρωτογενής: ¹Αριστοφάνης ²Κακουδάκη ³Αποστολίδης
- (ii) Δευτερογενής:

ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Πρωτογενής

Apouilh, Jean. *Αντιγόνη* [*Antigone* (1946)]. *Αντιγόνη, Το Αγρίμι, Πρόσκληση στον Πύργο* του Jean Apouilh. Μτφρ. Γ. Φτέρης. Αθήνα: εκδ. Γκόννη, χ.χ.

Αποστολίδης Τάσος. *Όρνιθες*. Οι κωμωδίες του Αριστοφάνη σε κόμικς. Θεσσαλονίκη: Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις Α.Ε., χ.χ.

Αριστοφάνης. *Όρνιθες*.

Brecht, Bertold. *Αντιγόνη* [*Antigone* (1947)]. Μτφρ. Αλέξης Σολομός. Αθήνα: εκδ. Δωδώνη, 1995.

Cocteau, Jean. *Η Δαιμόνια Μηχανή* [*La Machine infernale* (1934)]. Μτφρ. Γιάννης Θηβαίος. Αθήνα: εκδ. Δωδώνη, 1972.

Ευριπίδης. *Μήδεια*.

Το αρχαίο κείμενο και η μετάφραση του Θ. Κ. Στεφανόπουλου (Κίχλη: Αθήνα 2012) είναι προσβάσιμα στη *Μνημοσύνη*. Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας (Κ.Ε.Γ. 2012): http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=10#m1 (9 Μαρτίου 2015).

Παζολίνι Πιερ Πάολο. *Οιδίπους Τύραννος, Μήδεια: Σενάρια*. Μτφρ. Δημήτρης Αρβανιτάκης. Αθήνα: Καστανιώτης, 2004.

Σοφοκλής. *Αΐας, Αντιγόνη, Ηλέκτρα, Οιδίπους Τύραννος*.

📺 Κινηματογραφικά / θεατρικά / τηλεοπτικά έργα

1) βασισμένα στον *Οιδίποδα τύραννο* του Σοφοκλή:

- *Μέσα από τις φλόγες* [*Incendies*]. Σενάριο και σκην. Denis Villeneuve. 2010. (Βασισμένο στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Wadji Mouawad, δεύτερο μέρος του κύκλου *Le Sang des promesses*.)
- *Oedipus Re*. Σενάριο και σκην. Pier Paolo Pasolini. 1967.
- *Στρέλλα*. Σκην. Πάνος Κούτρας. Σενάριο Πάνος Κούτρας και Παναγιώτης Ευαγγελίδης. 2009.

2) βασισμένο στην *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή:

- *Electra*. Σενάριο και σκην. Πέτρος Σεβαστίκογλου. 2014.

3) βασισμένο στην *Αντιγόνη* του Σοφοκλή:

- *The Island* (1972) του Athol Fugard.

4) βασισμένα στη *Μήδεια* του Ευριπίδη:

- *Medea*. Σενάριο και σκην. Pier Paolo Pasolini. 1969.
- *Medea*. Σκην. Lars von Trier. Σενάριο Carl Theodor Dreyer, Lars von Trier και Preben Thomsen. 1988.
- *Μήδεια*. Σκην. Μιχάλης Κακογιάννης. 1995.

5) Βασισμένο στους *Όρνιθες* του Αριστοφάνη:

- *Όρνιθες* του Αριστοφάνη. Διασκευή-Σκην. Τζωρτζίνα Κακουδάκη. Θέατρο του Νέου Κόσμου. 2011-2013.

Σημ.: βλ. τους συνδέσμους στο e-class του μαθήματος.

Β. Δευτερογενής

ΣΗΜ.: Σημειώνονται με * οι τίτλοι που είναι διαθέσιμοι σε ηλεκτρονική μορφή στο e-class του μαθήματος.

1) Γενική

- Blanshard, A. και K. Shahabudin. *Classics on Screen: Ancient Greece and Rome on Film*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2011.
- Eagleton, Terry. *Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας*. Μτφρ. Μιχάλης Μαυρωνάς. 4^η έκδ. Αθήνα: Οδυσσέας, 1996.
- Freud, Sigmund. *Πέρα από την αρχή της ευχαρίστησης [Jenseits des Lustprinzips]*. Μτφρ. Βασίλειος Πατσογιάννης. Αθήνα: Πλέθρον, 2014.
- . *Τέχνη και Ψυχανάλυση*. Μτφρ. Κώστας Μηλιτιάδης. Αθήνα: Κοροντζής, 2005.
- . *Τρεις μελέτες για τη θεωρία της σεξουαλικότητας [Drei Abhandlungen zur Sexualtheorie]*. Μτφρ. Νίκη Μυλωνά. Αθήνα: Νίκας / Ελληνική Παιδεία Α.Ε., 2013.
- *Graziosi, B. και E. Greenwood. *Homer in the Twentieth Century: Between World Literature and the Western Canon*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2007.
- Hall, E. *Adventures with Iphigenia in Tauris: A Cultural History of Euripides' Black Sea Tragedy*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2013.
- *--- F. Macintosh, και A. Wrigley, επιμ. *Dionysus since '69: Greek Tragedy at the Dawn of the Third Millennium*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2004.
- *Hardwick, Lorna. *Πρόσληψη: Ερευνητικές Προσεγγίσεις*. Μτφρ. Ιωάννα Καραμάνου. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2012.
- *--- και C. Stray. *A Companion to Classical Receptions*. Malden, MA: Blackwell, 2008.
- Holub, Robert. «Θεωρία της πρόσληψης: η Σχολή της Κωνσταντίας». ». *Ιστορία της θεωρίας της λογοτεχνίας*. Τόμος 8: Από τον φορμαλισμό στον μεταδομισμό. Επιμ. Raman Selden. Επιμ. μτφρ. Μίλτος Πεχλιβάνος και Μιχάλης Χρυσανθακόπουλος. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – Ίδρυμα Νεοελληνικών Σπουδών, 2004. 445-482.
- . *Θεωρία της πρόσληψης: Μια κριτική εισαγωγή [Reception Theory: A Critical Introduction]*. Μτφρ. Κωνσταντίνα Τσακοπούλου. Επιμ.-θεώρηση μτφρ. Άννα Τζούμα. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2001 [1984].
- Honig, Bonnie. *Antigone, Interrupted*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Jauss, Hans Robert. *Η θεωρία της πρόσληψης: Τρία μελετήματα*. Μτφρ. Μίλτος Πεχλιβάνος. Αθήνα: Εστία, 1995.
- Kakoudaki, Despina. *Anatomy of a Robot: Literature, Cinema, and the Cultural Work of Artificial People*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2014.
- *Kallendorf, Craig W. *A Companion to the Classical Tradition*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2007.
- *Καστοριάδης Κορνήλιος. *Η αρχαία ελληνική δημοκρατία και η σημασία της για μας σήμερα*. Αθήνα: Ύψιλον, 1986.
- Leonard, Miriam, επιμ. *Derrida and Antiquity*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2010.
- *---. *Athens in Paris: Ancient Greece and the Political in Post-War French Thought*. Νέα Υόρκη: Oxford University Press, 2005.
- *Macintosh, Fiona, et al., επιμ. *Agamemnon in Performance: 458 BC to AD 2004*. Νέα Υόρκη: Oxford University Press, 2005.
- *Martindale, Charles. "Redeeming the Text: The Validity of Comparisons of Classical and Postclassical Literature (A View from Britain)". *Arion* 1.3 (1991): 45-75.

- *---. "Introduction: Thinking through Reception". Charles Martindale και Richard F. Thomas 1-13.
- *--- και Richard F. Thomas, επιμ. *Classics and the Uses of Reception*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2006.
- Michelakis, Pantelis. *Greek Tragedy on Screen*, Οξφόρδη: Oxford University Press, 2013.
- Nikoloutsos, Konstantinos P., επιμ. *Ancient Greek Women in Film*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2013.
- Van Steen, Gonda. *Theatre of the Condemned Classical Tragedy on Greek Prison Islands*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2011.

ΣΗΜ.: Υπάρχουν 28 επιπλέον τόμοι σχετικοί με την Πρόσληψη του Αρχαίου Δράματος στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στον κατάλογο της ΒΥΠ. Αναζήτηση με τους όρους: «Πρόσληψη» και «Αρχαίο Δράμα».

2) Ειδική

α) για τον Αΐαντα

- *Karakantza, Efimia D. "Eating from the tables of others: Sophocles' *Ajax* and the Greek Epic Cycle". *Classics@ 6* (2010): *Reflecting on the Greek Epic Cycle*. Online. Internet. 9 Μαρτίου 2015. [<http://chs.harvard.edu/CHS/article/display/3228>]

β) για την Ήλέκτρα

- *Karakantza, Efimia D. "Throwing out the *Menos* with the Bath Water: The Sophoclean Text vs Peter Stein's *Electra* (2007)". *Dialogues with the Past: Classical Reception Theory and Practice*. Vol. 1. Επιμ. Anastasia Bakogianni. *The Bulletin of the Institute of Classical Studies (BICS)* 126-1 (2013): 61-78.

γ) για τον Οιδίποδα Τύραννο

- *Carey, C. "The Second Stasimon of Sophocles' *Oedipus Tyrannus*". *JHS* 106 (1986): 175-179.
- *Dodds, E. R. "On Misunderstanding the 'Oedipus Rex'". *Greece and Rome* 13.1 (1966): 37-49.
- *Edmunds, Lowell. "The Cults and the Legend of Oedipus". *Harvard Studies in Classical Philology* 85 (1981): 221-238.
- Ευαγγελίδης Παναγιώτης. «Από τον Οιδίποδα του Σοφοκλή στον Κοκτώ (Δαιμόνια Μηχανή), Παζολίνι (Βασιλιάς Οιδίποδας) και Κούτρα/Ευαγγελίδη (Στρέλλα)». Πανεπιστήμιο Πατρών, 30/4/2014.
- *Goodhart, Sandor. "Ληστὰς ἔφασκε: Oedipus and Laius' Many Murderers". *Diacritics* 8.1 (1978): 55-71.
- Καρακάντζα Ευφημία Δ. *Αρχαίοι Ελληνικοί Μύθοι: Ο Θεωρητικός Λόγος του 20ού αι. για την Φύση και την Ερμηνεία τους*. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2004.
- *Karakantza, Efimia D. "In Quest of the Father in the Narratives of Origin and Movement in *Oedipus Tyrannus*". *Mètis* n.s. 9 (2011): 149-164.
- *Pucci, Pietro. "Gods' Intervention and Epiphany in Sophocles". *The American Journal of Philology* 115.1 (1994): 15-46.
- Renger, Almut-Barbara. *Oedipus and the Sphinx: The Threshold Myth from Sophocles through Freud to Cocteau*. Αγγλική μτρφ. Duncan Alexander Smart and David Rice, with John T. Hamilton. Σικάγο και Λονδίνο: University of Chicago Press, 2013.
- *Segal, Charles. "The Chorus and the Gods in 'Oedipus Tyrannus'". *The Chorus in Greek Tragedy and Culture, Two*. *Arion*, 3rd Series 4.1 (1996): 20-32.

- . *Τραγικός Ηρωισμός και τα Όρια της Γνώσης*. Μτφρ. Ε. Δ. Μακρυγιάννη και Ι. Θ. Α. Παπαδημητρίου. Αθήνα: Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία, 2001.
- *Sidwell, Keith. "The Argument of the Second Stasimon of *Oedipus Tyrannus*". *JHS* 112 (1992): 106-122.

δ) για την *Αντιγόνη*

- Athanasopoulou, Efstathia-Maria. "Testing the Horizontal Axis of Classical Reception: *Antigone* on the Contemporary Transnational Stage." MA Diss. UCL, 2014.
- Butler, Judith. *Η διεκδίκηση της Αντιγόνης*. Επιμ. Γιώργος Καράμπελας και Κώστας Λιβιεράτος. Μτφρ. Βαρβάρα Σπυροπούλου. Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2014 [**Antigone's Claim: Kinship Between Life and Death*. New York: Columbia University Press, 2000].
- *Griffith, Mark. Introduction. *Sophocles' Antigone*. Επιμ. Mark Griffith. Cambridge Greek and Latin Classics. Cambridge: Cambridge University Press, 1999: 1-68.
- Mee, Erin B. και Helene P. Foley, επιμ. *Antigone on the Contemporary World Stage*. Οξφόρδη: Oxford University Press, 2011.
- Sourvinou-Inwood, C., "Assumptions and the Creation of Meaning: Reading Sophocles' *Antigone*". *JHS* 109 (1989): 134-148.
- Στάινερ, Τζωρτζ. *Οι Αντιγόνης: Ο μύθος της Αντιγόνης στην λογοτεχνία, τις τέχνες και την σκέψη της Εσπερίας*. Μτφρ. Βασίλης Μάστορης και Πάρης Μπουρλάκης. Αθήνα: Καλέντης, 2001. [Steiner, George. *Antigones: How the Antigone Legend Has Endured in Western Literature, Art and Thought*. 1984. New Haven και Λονδίνο: Yale University Press, 1996].

ε) για τη *Μήδεια*

- Baertschi, Annette M. "Rebel and Martyr: The *Medea* of Lars von Trier". Konstantinos P. Nikoloutsos 117-136.
- Hall, Edith, Oliver Taplin και Fiona Macintosh, επιμ. *Medea in Performance 1500-2000*. Οξφόρδη: Legenda, 2000.
- Shapiro, Susan O. "Pasolini's *Medea*: A Twentieth-Century Tragedy". Konstantinos P. Nikoloutsos 95-116.
- *Lada Stevanović. "Between Mythical and Rational Worlds: *Medea* by Pier Paolo Pasolini". *Ancient Worlds in Film and Television: Gender and Politics*. Ed. Almut-Barbara Renger and Jon Solomon. Leiden και Βοστώνη: Brill, 2013. 213-227.

ς) για τους *Όρνιθες*

- Hall, Edith, and Amanda Wrigley, επιμ. *Aristophanes in Performance 421 BC-AD 2007: Peace, Birds, and Frogs*. Οξφόρδη: Legenda, 2007.